

2. Дніпропетровська обласна державна адміністрація. Прес-служба. Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю. URL: <https://adm.dp.gov.ua/pres-centr/presssluzhba> (дата звернення 13.07.2021).

3. Проектний менеджмент у публічному управлінні: підручник / кол. авт.; за заг. наук. ред. Ю. П. Шарова. Київ: НАДУ, 2017. 344 с.

4. С. Д. Бушуєв, Н. С. Бушуєва, А. Я. Казарєзов, К. В. Кошкін, С. С. Рижков, М. В. Фатєєв, С. К. Чернов, О. С. Яцунський Управління проектами та програмами: підручник. Миколаїв: вид-во Торубари О. С., 2010. 352 с.

5. Руководство к своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК). 5-е изд. USA : Project Management Institute; Four Campus Boulevard; Newtown Square; PA, 2004. 73 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-118-3-5>

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОГО НАРОДУ ПІД ЧАС ОКУПАЦІЇ КРИМУ 2014 РОКУ

Юксель Г. З.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри слов'янської філології і журналістики
Науково-навчальний Інститут філології та журналістики
Таврійського національного університету
імені В. І. Вернадського,*

докторант

*Інститут журналістики Київського національного університету
м. Київ, Україна*

Кримськотатарський народ має глибокі традиції політичної культури та історичний досвід побудови власної державності. У 1991 році в Криму(м.Сімферополь) пройшов другий Курултай (з'їзд) кримськотатарського народу, на якому представниками національного самоврядування заявлено про право корінного народу на самовизначення. В представницький орган національного самоврядування кримських татар Курултай обираються 250 народних делегатів з терміном каденції 5 років. Рішенням Курултаю створено представницький орган кримських татар – Меджліс

кримськотатарського народу, який став головним політичним органом в ненасильницькій боротьбі представників корінного народу Криму за свої права, складається з 33 осіб та очолюється Головою.

На початок окупації 2014 року в Автономній Республіці Криму та м. Севастополь, окремих регіонах материкової України, де проживають кримські татари (Херсонська область, Запорізька область, м Київ) функціонувало 250 регіональних і місцевих меджлісів, а загальна кількість залучених в системі національного самоврядування становило майже 2000 осіб. У 2013 році в Криму вперше пройшли прямі таємні вибори в Курултай кримськотатарського народу, в яких взяло участь майже 100 тисяч кримських татар, що склало більш ніж половину від представників виборного віку 300-тисячного корінного народу.

Переломним моментом в історичні процеси розвитку органів національного самоврядування була окупація Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, яка почалася в лютому 2014 році (*термін «окупація» використовується відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 71/205 від 19 грудня 2016 року, яка свідчить про «тимчасову окупацію» Криму – прим. авт.*). За своєю суттю це була військова операція із захоплення півострову, активна фаза якої проходила з 20 лютого 2014 року до так званого "кримського референдуму" 16 березня 2014 року.

Окупація Криму 2014 року як акт нехтуванні норм міжнародного права продемонструвала реакцію Російської Федерації на вибір Україноєвропейського вектора розвитку [7; с. 497]. Кримськотатарський народ завжди подрімував європейську інтеграцію України, вступ до НАТО. Представники народу заявляли про це на всіх акціях, проведених за часи Майдану та Революції гідності. 28 січня 2014 року у Сімферополі відбувся Всекримський мітинг проти встановлення диктатури в Україні (зокрема, вбивства і розгону мітингувальників на Майдані в Києві) [11]. 23 лютого 2014 року на Всекримського мітингу, присвяченому пам'яті Голови Кримської Народної Республіки, Муфтія мусульман Криму, Литви, Польщі та Білорусії Номана Челебіджихана кримські татари заявили про свою безумовну підтримку європейського курсу Україні. 26 лютого 2014 року на заклик Меджлісу під стіни Верховної Ради Криму був організований наймасовіший мітинг за збереження територіальної цілісності України, в котрому взяли участь близько 10 тисяч осіб – представники корінного кримськотатарського народу і проукраїнських сил [3].

Під час захоплення півострова у 2014 році на засіданнях Меджлісу, які проходили практично кожен день, члени обговорювали різні

питання, пов'язані з правовими протидіями військової операції, залучення уваги державних органів України та світової спільноти до ситуації в Криму, безпеки співвітчизників. Після початку окупації Меджліс кримськотатарського народу виявився в Криму по суті єдиною організованою політичною силою проукраїнського характеру, яка відкрито виступила проти незаконної силового захоплення півострова. 15 березня 2014 року Меджліс звернувся до всіх мешканців Криму із закликом не брати участі в незаконному, невизнанім світом «кримському референдумі», який закріплював так званий перехід Криму до складу Російської Федерації.

В перші часі окупації члени Меджлісу кримськотатарського народу виконували комунікаційні функції з розповсюдження інформації стосовно ситуації в регіоні, оскільки українські державні органи влади вже не мали можливість для повноцінного функціонування. Контакт та надання інформації проходило і з великою кількістю журналістів з материкової України та різних країн Європи, Азії, Південної та Північної Америки, які прибули в Крим.

На час захоплення Меджлісом було проведено декілька зустрічей з іноземними представниками та українськими політиками які прибули на півострови. Так, 5 березня 2014 року в Сімферополі самооборона заблокувала представникам спеціального посланника Генерального секретаря ООН Роберта Серри який прибув з місією до Криму та після блокування проросійські налаштованими громадянами та представниками самооборони був вимушений поїхати до аеропорту і залишити Крим. 5 березня 2014 року в центрі Сімферополя представники «самооборони» заблокували в будівлі готелю «Україна» представника ОБСЄ з питань свободи слова Дунью Міятович, яка проводила зустріч з редакторами кримських ЗМІ і громадськими активістами. Пізніше Дунью Міятович та її колег в примусовому порядку супроводили в аеропорт Сімферополя [2].

Російська і незаконна кримська влада жорстоко розправилася зпредставницьким органом і з активною частиною корінного народу Криму. 26 квітня 2016 роки так званий «Верховний суд Республіки Крим» визнав діяльність Меджлісу кримськотатарського народу екстремістської та заборонив його в РФ, пізніше рішення підтримав Верховний суд Російської Федерації. Заборона представницького органу корінного кримськотатарського народу є порушенням ряду статей

Декларації ООН про права корінних народів. Ці рішення фактично залишили корінний народ без його національного органу самоврядування. Заборона представницького органу корінного кримськотатарського народу є порушенням ряду статей Декларації ООН про

права корінних народів. 19 квітня 2017 року проміжним рішенням Міжнародного суду ООН в Гаазі Російська Федерація була зобов'язана скасувати незаконне рішення про заборону Меджлісу кримськотатарського народу і відновити його діяльність, однак окупант в черговий раз проігнорувало рішення авторитетного міжнародного органу.

Представницький орган кримських татар продовжує боротьбу за деокупацію Криму та повернення його під контроль Української держави, демонструючи політичну волю народу, керуючись правом кримських татар жити у вільному Криму – частини незалежної України.

Література:

1. Актуальні орієнтири державної політики щодо тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. Київ. 2020. URL: <http://www.ppu.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/Posibnyuk.pdf> (accessed 01.02. 2020).

2. В Симферополі «самооборона Аксенова» блокувала представителя ОБСЕ по вопросам свободы СМИ/ЦЖР, 05.03.2014 – <http://investigator.org.ua/news/120997/>

3. Глава Меджліса Рефат Чубаров убежден, что статус Крыма нуждается в срочном правовом реформировании, при котором нельзя будет вновь пренебречь правом крымскотатарского народа на самоопределение. URL: <https://bit.ly/34Z18fi> (accessed 01.03. 2021)

4. Задорожний О.В. Анексія Криму – міжнародний злочин. Київ: К.І.С., 2015. 576 с.

5. Заборона Меджлісу кримськотатарського народу в Криму. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/tag/zapret-medzhhlisa-19042016> (accessed 19.04.2016).

6. Крым: свобода слова в оккупации. Информационно-аналитический доклад о преследовании журналистов и блогеров на территории Крымского полуострова (март 2014 – сентябрь 2019). Крымская правозащитная группа. URL: <https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2020/02/krimbookru.pdf> (accessed 01.10.2019).

7. Кульчицький С., Якубова Л. Кримський вузол. 2018. Київ. ТОВ «Видавництво «КЛІО». 496 с.

8. Про схвалення Стратегії інформаційної реінтеграції Автономної Республіки Крим та м. Севастополя. <https://cutt.ly/JmTbcSu> (accessed 27.12. 2018).

9. Семена М. Кримський репортаж. Хроніки окупації Криму (2014–2016 гг.). Київ: ДП «Національне газетно-журнальне видавництво», 2017. 928 с.

10. Ситуация с правами человека во временно оккупированной Автономной Республике Крым и городе Севастополе (Украина). URL: <https://cutt.ly/umTbznK> (accessed 31.12.2017).

11. Требования участников Всекрымского митинга против установления диктатуры в Украине. URL: <https://cutt.ly/knEmhSv> (accessed 31.12.2017).

12. Указ Президента України № 58/2020 «Про День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/582020-32537> (accessed 26.02.2020).

13. Указ Президента України № 117/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 березня 2021 року «Про Стратегію деокупації та реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя» URL: <https://cutt.ly/FmTbasO> (accessed 12.03.2021).

14. Указ Президента України №121/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (accessed 26.03.2021).

15. Хронологія притеснення свободи слова в Криму. URL: <https://cutt.ly/8mTbfzW> (дата звернення: 01.02.2020).

16. Чубаров: Кримських негідників покровоно вводили в уже наявний план, щоб вони не «зіскачили». URL: <https://cutt.ly/pmTbjMQ> (accessed 22.09. 2020).